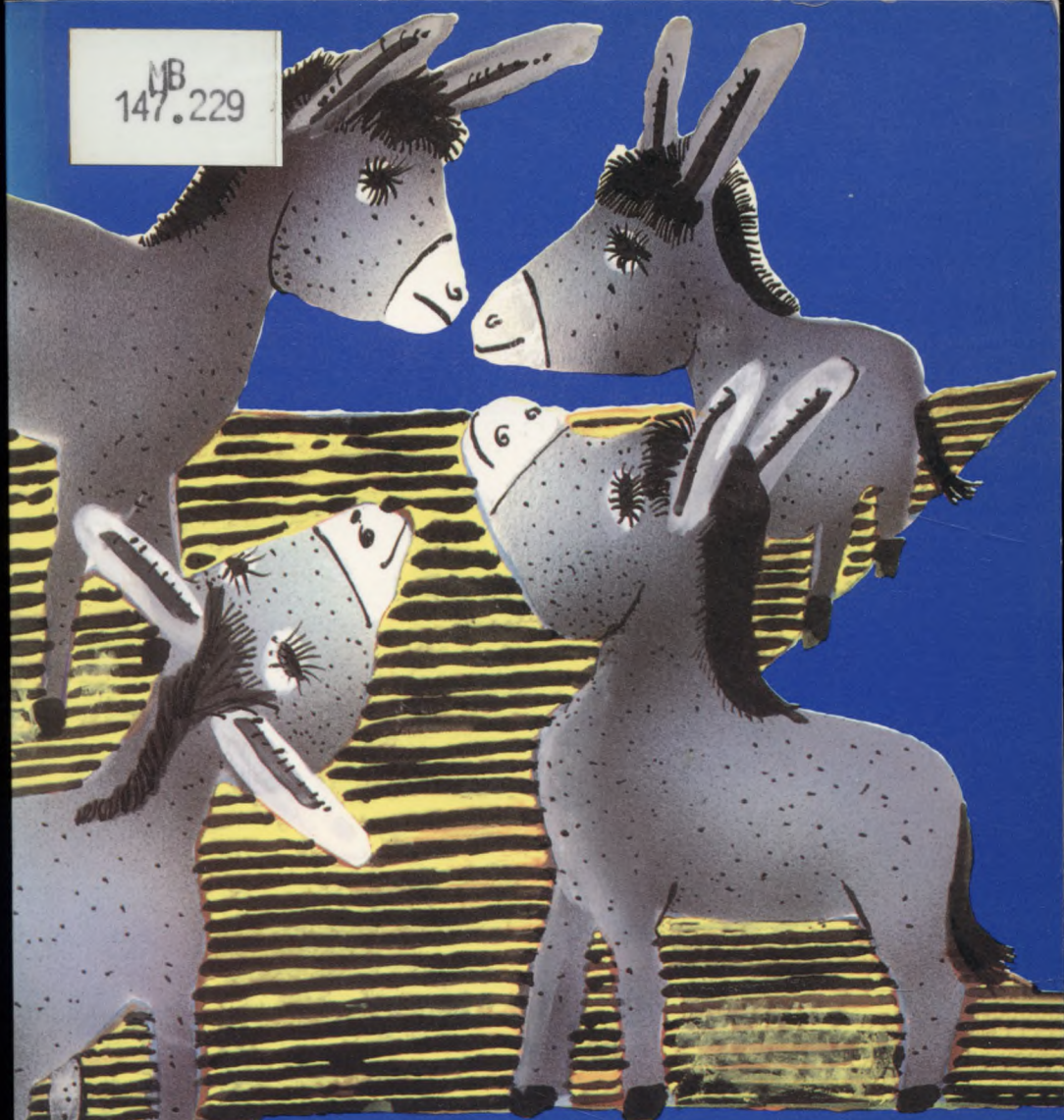
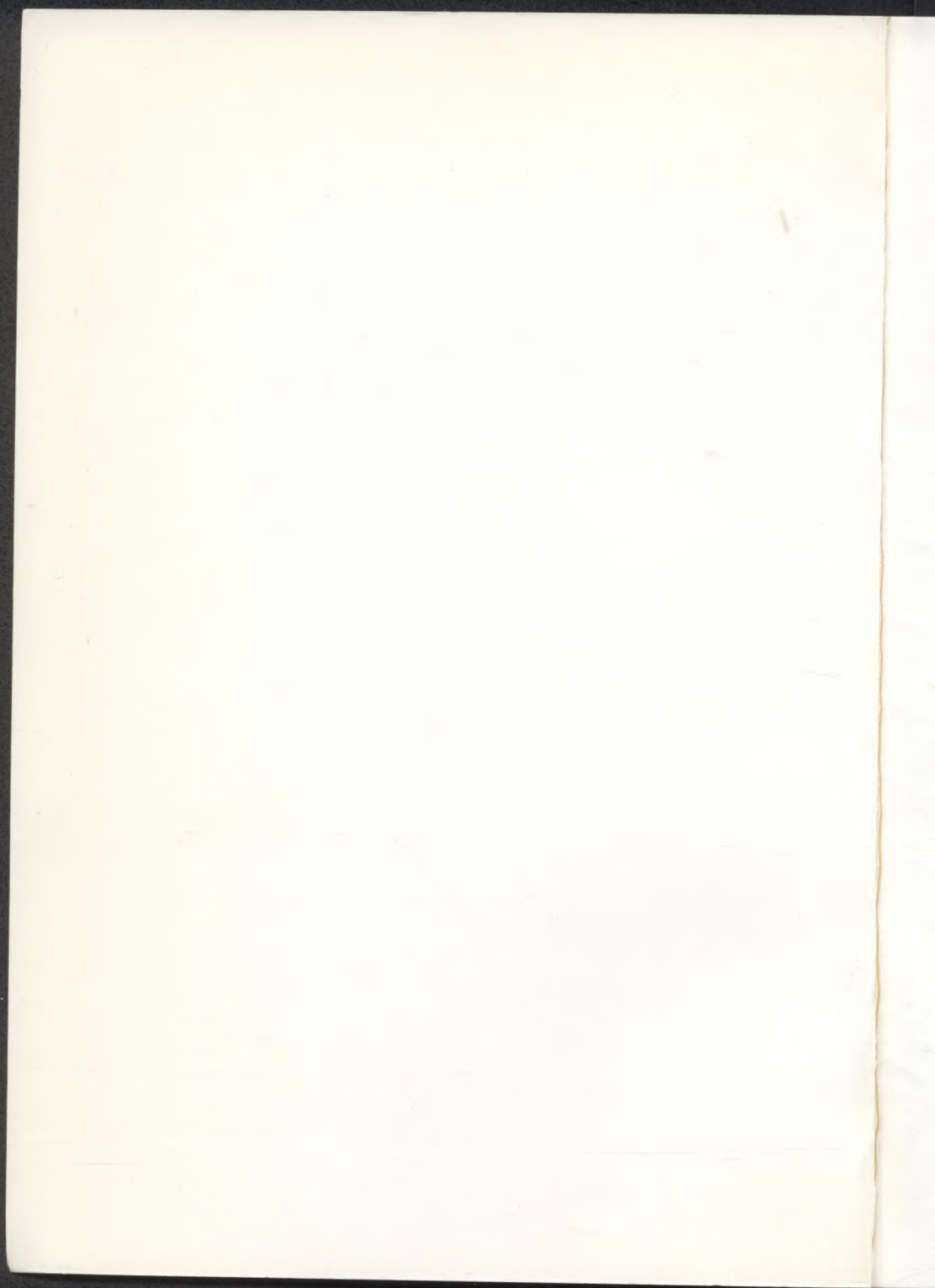

MB
147.229

UTASSY JÓZSEF
Szamárcsillag

UTASSY JÓZSEF: SZAMÁRCSILLAG

UTASSY JÓZSEF

Szamárcsillag

DEBRECEN, 1994

75. 145

Fedélterv:
UJVÁROSSY LÁSZLÓ

A kiadvány a Magyar Könyv Alapítvány
támogatásával jelent meg

MB147.229

7994

© UTASSY JÓZSEF

Fagyűző

Laboda

Egy cinege,
két cinege,
öt, hat, hét,
 mi készül itt,
 csak nem
 cinege-ankét?!

Hét cinege,
nyolc cinege,
kilenc, tíz:
 tengelice,
 őszapóka,
 rigó, csíz,

szálljatok le,
lássátok a
nagy csodát:
 szél cibál az
 útszélen egy
 labodát.

Úgy lengeti,
ezer meg egy
magot szór,
röppenjeteK
ide hát
csapatostól!

Terítve van,
éheseim,
egyeteK,
mint a duda,
dagadjon a
begyeteK.

A kétszínű tél

Nyitni kék!
Nyitni kék!
Nyitni kék!

Jaj, ne még,
cinegék,
jaj, ne még!

Játszik a tél,
tavaszt játszik,
csalókát:

füvet ingerel,
bolondít,
bokrot, fát.

Barkát buzdít,
másszon a sün
az ágra:

barka, ezüst
sündisznócska,
te drága,

nehogy moccanj,
ki ne gyere
fészkedből,
míg a télnek
zsarnoksága
meg nem dől!

A fagy rátok
uszítja majd
haragját:

félreveri
a hóvirág
harangját.

Deresednek
a szarvasok,
őzikék,

letapossák
a megriadt
tőzikét.

Cinegék, jaj,
jaj, cinegék,
cinegék:

legyen
bennetek legalább
hit elég:

várjátok ki,
míg Március
ideér,
s nevettek majd,
ahogy inal,
fut a tél.

Fagyűző

Csúf tél, ki veled,
vacogtattál eleget!
Szívem didereg.

Csúf tél, ki veled,
sír az eresz, pityereg!
Ég, föld kinevet.

Csúf tél, egykomám,
szedd a lábad szaporán!
Úgy-úgy, úgy biz ám.

Dúl-fúl a hideg,
szívem tája bizsereg.
Pajtás, hiszed ezt?!

Csúf tél, ég veled,
sárcipőm is viheted!
Itt a kikelet.

Hírnök

Aranyeső,
aranyeső,
fehér szélben
lengedező
aranyeső,
aranyeső.

Lám, tetőtől
talpig tűz vagy,
ámulok, oly
gyönyörű vagy,
gyönyörű vagy.

A kedvedért
kilenc dombot
túrt köréd egy
kis vakondok,
kilenc dombot.

Ágad inog,
hadonásztat,
fagy se hűti
sárgalázad,
sárgalázad.
Kicsi, konok
virágodban
kikeleti
hatalom van,
hatalom van.

Forradalom
vagy egymagad! –
Szirmaiddal
cinkos a Nap,
cinkos a Nap.

Aranyeső,
aranyeső,
záporban is
láng, verdeső
aranyeső!

Korai kikelet

Itt a tavasz, itt igazán!
Gerlék tetvészkednek a fán.

Fényes ablaküvegemen
darázs futkos le-fel, le-fel.

Mégis korai az óra:
üres a tél koporsója.

Vagy én tamáskodom csak, én?!
Lüktet ujjam az ág sebén.

Szebbet annál, mondd, ki látott:
szarvas legel hóvirágot.

Ernyőt nyit az erdő, lombot,
verejtékeznek a dombok.

Bércek hava inal, szalad,
csöpp csermelyek iramlanak.

Nézi, nézi kerek szemmel
a hídról egy öreg ember,

s nagyot köp a vízbe, dörög:
dagadj tenger, te hétördög.

Manócska kertet ás

Ás a manó,
kertet ás,
lesi, vajon
lesz-e társ:
cimborája,
testvére,
hogy fölásnák
estére.

A Napocska
délre jár,
ebédelni
kéne már,
s egyszerre csak
nevetve:
labda röppen
a kertbe.

Manócska úgy
megörül,
verejtéket
letörül,
eldob ásót,
gereblyét,
mert megjött a
gyereknép!

Áll a hancúr,
van vihánc,
várja őket
paprikás
lebbencs leves,
derelye:
lesz is mindnek
ereje!

Egy keveset
pihennek,
aztán: neki
a kertnek,

ásnak, mint az
óriás,
fürge Vakond
Tóbiás!

Hét ágra tűz
még a Nap,
méhek, dongók
donganak,
bogár ballag,
bandukol,
hangya egy kis
dalt dúdol,

rengeti a
bábokat,
és vigyázza
álmukat,
Manó azon
szörnyed el:
a tyúkok mily
könnyeden

nyelik le a
gilisztát,
ám: élvezi
amit lát.
Végre, végre,
végtére,
ragyog a kert
négy széle,

véget ér a
nagy ásás,
kezdődhet a
labdázás!
Futnak, futnak,
nevetnek,
árván hagyják
a kertet,

szinte már-már
röpülnek,
a rétnek úgy
örülnek!
Száll a labda,
száll a Nap,
pirosan az
ég alatt.

Óriás alkonyat

Róka fut az alkonyatban

Hull a nap narancsa lassan,
csillagosul a magas,
róka fut az alkonyatban,
szőre szikrás, parazsas.

Kipirosít riadalmam:
„Ni, a tolvaj, a ravasz,
menekül nagy diadallal,
szeme, szája sugaras!”

Ha jó a hatalmas hajnal:
ki kelt engem, kiskakas?!
Hull a nap narancsa lassan,
csillagosul a magas.

Doktor barkály

Kertünkben egy madár tarkáll,
ismeri mindenki: harkály.

Kerttől kertig, fától fáig,
nem is röpül: áthullámszik.

Kopogtatván a fakérget,
fülöncsípi mind a férget.

Hálálkodik meggyfa, dió,
gátoszlop és szőlőkaró.

De ő hálát nem vár soha,
siet: ő a fák doktora.

Szamárcsillag

A malom udvarában,
a malom udvarában
öt szamár csillagban áll,
öt szamár csillagban áll.

Az orrok összeérnek,
az orrok összeérnek,
szimatolják a levegőt,
a rekkenő hőséget.

Oldalukról patakzik,
ragyog a verejték rám,
bánják is ők, felőlük
földbe nyomhat a létrám,

amit a rokonoktól
cipelek haza nyögve,
de előttük megállok
hosszan gyönyörködve.

Ekkor a számárcsődör,
ekkor a számárcsődör
beleordít a csöndbe,
beleordít a csöndbe.
Messze pattog egy ostor,
messze pattog egy ostor,
megérkezik hatalmasan
az öt csacsi gazdája.

És közibük cserdít,
nincs benne tapintat:
széjjel is ugrik öt felé
a szürke számárcsillag,

a szürke számárcsillag.

A süket kocsis

Esik eső,
zuhog, szakad,
szalad a ló,
de nem halad.

Fején kucsma,
hallgatagon
ül a kocsis
fönn a bakon.

Csapjon közé
a lovaknak!
Tempót nekik,
de gyorsabbat!

Így elázik
minden zsák liszt:
mit dagasszon
majd az asszony!

Esik eső,
zuhog, szakad,
szalad a ló,
de nem halad.
Biztathatom
én a bácsit!
Ül a bakon,
s bőrig ázik.

Fut a pék

Át a falun
fut a pék,
fut a pék,
fut a pék,

nevetik a
jegenyék,
jegenyék,
jegenyék.

Ugyan hova
fut a pék,
fut a pék,
fut a pék?

suttognak a
jegenyék,
jegenyék,
jegenyék.

Van egy lánya,
csudaszép,
csudaszép,
csudaszép:

elcsavarták
a fejét,
a fejét,
a fejét.

Ösvényen

Ösvényen
őzike
sétál,

bársonyos
kis füle
szétáll.

Gidája
megtorpan,
visszanéz,

sárgáll is,
barnáll is,
mint a méz.

Esetlen,
csetlik és
botlik.

Mondanék
valamit:
hogy mit?

Csak annyit:
a vadon
fénybe vont

fái közt
fegyverem
néma volt.

Az a kerek valami

Nem is tócsa, de nem is tó,
ez itt: a kenderáztató.

Kerek, mint egy napraforgó,
vagy az elvarázsolt erdő.

Szélén sás leng, nád és káka,
bólogat a buzogánya.

Patakból a gyerekcsoport
lopkod ide sok kis halat.

És etetik őket: hátha
bálna lesz belőlük, bálna!

Békák, gyerkőcök, a bátrak,
vizébe fejest ugrálnak.

Mikor a fürdést megunják,
újra hümmögnek az unkák.

Aztán jönnek nénik, bácsik,
hordják a kendert rogyásig,

mit karóhoz kipányvázna,
követ raknak rá, mázsásat.

S ázik a kender, csak ázik,
fölötte fény, csönd tanyázik.

Nyári szánkózás

Dúts ki napraforgószárat, négyet,
s miután a levelét letépted,
illeszd össze, elől-hátul fúrd át,
a lyukakba botocskákat szúrjál,
vedd válladra és vágj neki, ballagj
föl a csúcsra, mert vár a Nagy Parlag!

Ha fölértél, ülj a tákolmányra,
legyen két kezed a szán kormányra,
lökdel magad, ne sajnáld tenyered,
hajad suhog, a könnyed megered,
levegőt is alig-alig veszel,
úgy suhansz le a völgybe sebesen,

hol a cimborák repesve várják
bukfencedet, az út netovábbját.

Kis tó, nagy ég

Kicsi a tó,
nagy az ég,
mégis-mégis
belefér.

Ahol partját
süti hold,
dombokat túr
a vakond.

Szomorú fűz
haja leng,
bánata zöld,
maga csend.

Jegenyekör
titkaként
izzik a tó,
szítja szél.

A csuromfény
csillagok
látják, én is
itt vagyok,

s miként Jézus:
szelíden
sétálgatunk
a vízen.

Őzek

Lopakodnak,
fülelgetnek,
meg-megállnak,
legelgetnek
őzei a rengetegnek.

Szőrük szikrás,
fülük bársony,
barnállanak
a tisztáson,
távol a világtól, távol.

Nemhiába
hord agancsot
a vezérbak,
a parancsnok:
kicsit szelíd, kicsit zsarnok.

De csupa szem,
de csupa fül,
orrcimpája
tágul, szűkül,
alig harap a friss fűből.

Bokor mögül
négy-öt gyerek
kukucskálgat:
szemük kerek,
négy-öt gombászó kisgyerek.

Ám az őzbak
szimatot kap,
horkant egyet
a csapatnak,
s máris világgá szaladnak.

Búcsút int a
nap is lassan,
s a hatalmas
alkonyatban
fénylő szemmel, tüzes arccal:

az a négy-öt
kisfiúcska
hazakullog,
hazatalpal
az óriás alkonyatban.

Fest a Hold,
minden ezüstös

A hajnal rigói

A hajnal rigói
még mélyen alszanak,
pityegnek álmukban
a langyos lomb alatt.

Dohorog a város,
dohorog, dohorog,
virrasztanak velem
az álmos verssorok.

Háromnegyed négy van.
Egyszerre valahol
éles fütty villan ki
a csönd lombja alól.

Aztán tíz, húsz, ötven,
száz helyről megéledt
füttykoncert kergeti
tova a sötétet!

Ablakodban, álom,
addig ámítanak,
amíg előpáváll
a hegy mögül a Nap.

A falu libapásztora

Édesanyámnak

Jössz a mezőről, figyel egy csillag,
a bokád csurom kamillaillat.

Sajog talpadban hetvenhét tüske,
járásod mégis fenséges, büszke.

Híreli virágkoszorúd, zengi:
nincs szebb nálad a faluban senki.

Legelők lánya, tarlók tündére,
te, kinek zsíroskenyér a bére!

Négy kicsi testvér sír, hát menni kell,
mert enni kell, enni kell, enni kell!

Álmodban – miről nem tud a világ –,
hattyúvá gyönyörülnek a libák.

Harmonikaszó

Este van, csillagos,
tücskös,
dereng a házfal,
ezüstös.

Falum fölött,
az ég ormán,
oltári-szentség-nagy
hold áll.

Kapom
a harmonikámat,
kiülök alá,
hogy játsszak.

Körben az ablakok
nyílnak,
pillants be hozzájuk,
csillag:

fáradtan ölelik
egymást – – –,
nehogy az álmukat
megbántsd.

Este van, csillagos,
tücskös,
fest a hold,
minden ezüstös.

Tükrös levél

Tükrös levél,
tükrös levél,
sejted-e a
sorsod, szegény
tükrös levél,
tükrös levél?

Kerekedik
ősszel kevély,
büszke zápor,
nagy szenvedély,
és csárdást rop
veled a szél.

Tükrös levél,
tükrös levél,
sárba ájulsz,
avarrá mulsz,
mint veled én,
mint veled én.

Malomudvar

Szomszédunkban
van egy malom,
egész nap duhhogat,
csahol.

Reng, dörömböl,
ahogy kereng
a nagy kendertörő
harang.

Micsoda munka
meg összhang!
Hajon, szemöldökön
szösz leng.

Féltelek, anyám,
ha ott vagy:
megüt ez a
nagy bolond vas,

ahogy jártok
körbe-körbe,
szájak
kendőbe kötve.

Itt mindenki
krákog, köhög,
s mángorol a szörny,
mennydörög.

Gatter alól:
ó, szent rések!
minden nő alá
fölnézek,

s ha elkapnak,
lesipuskást:
asszony nép közt
van visongás.

Az udvaron
harminc szekér
hírel, hogy
üzent a tél.

Ökör, bivaly,
tehén, szamár,
ló és öszvér
hever, zabál.

Farkuk ingája
leng, leng, leng,
közöttük egy
kutya cselleng.

Meleg vízzel
csurrig telve
páráll egy beton
medence,

ahol fürdik,
lubickolgat
meztelenül
a gyerekhad.

Sajna, minden
félórában
fut két molnár
üres zsákkal,

s úgy elagyabugyál
minket,
megutálunk
korpát, lisztet,

de főleg a
molnárokat!
Kiknek bajt
kívánunk, sokat.

S ha már fehérülünk,
mint a hó,
irány:
a kenderáztató!

Megmártózunk
békás vízben,
a mai nap:
ötödízben!

Aztán lassan,
szépen, csendbe,
visszacsál
a kismedence.

Ó, puffogó!
ha már itt vagy,
szárítsd meg a
gatyáinkat!

Körülállunk
heten-nyolcan,
térdig érő
egyenklottban.

Kerek szemmel
megcsodáljuk
a nagy udvart,
s körbejárjuk.

Egyik gazda
mellett asszony,
másik gazda
mellett leány:

elcsípem a
tekintetét,
de úgy, hogy a
szívem megáll!

S ím, a szekér
alkonyatkor
kiököről
az udvarból,

s három falu
porát puhán
taposom az
ökrök után.

Hátra-hátranéz,
megcsudál,
lelket önt belém
az a lány,

aki hozzám
szemmel beszél,
s fújja lisztes
haját a szél.

Apja fején
zsíros kalap,
mosolyog a
bajsa alatt.

S én csak megyek,
bandukolok:
szemem lángol,
szívem dobbog.

Gyönyörködő

Micsoda éjszaka!
Belezuhan a Hold a tó vizébe,
s ezer csillagcsepp fröccsen szét
a tücskös, őszi éjbe.

Morgolódom

Vihorászó lányok,
cserfes papagájok,
öten-hatan a verandán:
be nem áll a szájuk.

Az egyikük este
nem aludt, kileste,
kinek a rúzsától voltam
pirosra kifestve.

Nevetgélnek rajtam,
én meg csak magamban
morgolódom itt az utcán,
ajkamon e dallal.

Irigykedő lányok,
pletykás papagájok:
bárcsak ez a hatalmas ég
szakadna le rátok!

Október

Rothadt rózsák a kertben,
deresen, megdermedten,
rothadt rózsák a kertben.

Ősz fű leng, minden kihalt, vén,
te pompázol csak, krizantém,
ősz fű leng, minden kihalt, vén.

Szél ama suhanc sírokat
ölelgesd, becézd, simogasd,
s csókold, aki ott sírogat!

Mert fakítja forradalmad
fényét, ki hallgatván hallgat,
fakítja forradalmad.

Ünnepek ünnepe, tüntess,
ha kell, hát bitangot büntess,
tüntess, Október, tüntess!

Elköszönő

Esteledik.

Álomba fütyüli magát a rigó,
keveset pityeg még,
s mire kinyílnak a mennyei virágok,
lassan elszenderül.

Jó éjszakát, fiúk,
szép álmokat, lányok.

Tartalom

Fagyűző	5
Laboda	7
A kétszínű tél	9
Fagyűző	12
Hírnök	13
Korai kikelet	15
Manócska kertét ás	17
Óriás alkonyat	21
Róka fut az alkonyatban	23
Doktor harkály	24
Szamárcsillag	25
A süket kocsis	27
Fut a pék	29
Ösvényen	31
Az a kerek valami	33
Nyári szánkózás	35
Kis tó, nagy ég	36
Őzek	38
Fest a Hold, minden ezüstös	41
A hajnal rigói	43
A falu libapásztora	45
Harmonikaszó	46
Tükrös levél	48
Malomudvar	49
Gyönyörködő	56
Morgolódom	57
Október	58
Elköszönő	59

ISBN 963 260 066 5

Kiadta: a Csokonai Kiadó Kft.

Felelős kiadó: Kozár Lajos ügyvezető

Szedte: TIFF Bt., Debrecen

Nyomta és a kötészeti munkákat végezte:

Kinizsi Nyomda Kft.

Felelős vezető: Illyés Sándor

A nyomdai rendelés törzsszáma: 94.13

Felelős szerkesztő: Cs. Nagy Ibolya

Műszaki szerkesztő: Takács László

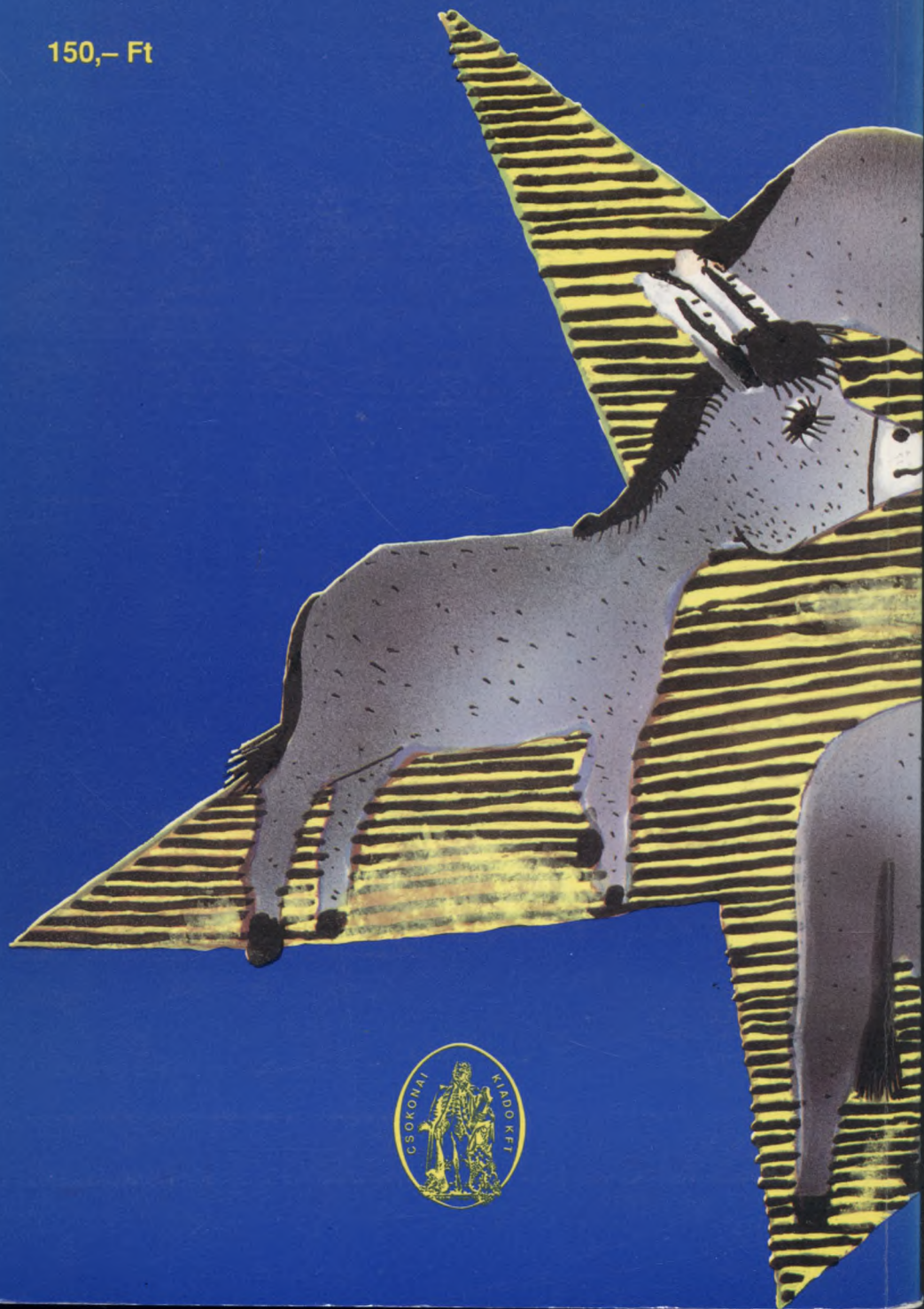
Készült Debrecenben, 4,- A/5 ívben

1718/94

150,- Ft

150,- Ft

MB
147.229

UTASSY JÓZSEF
Szamárcsillag